

● **„CONTEMPORANUL – IDEEA EUROPEANĂ“** (ianuarie 2007): memorii de Nicolae Breban; D.R. Popescu semnează tableta „Don Zalis“ (comparându-l pe critic cu Don Quijote, prin generozitate); B. Marian (despre Sașa Pană, Nicolae Iorga); Aura Christi (despre Rilke, Rodin); Norman Manea (fragment din viitorul roman „Impostorul“); Ion Ianoși (un referat pozitiv, în vremea cenzurii, la „Drumul la zid“, de Breban); Henri Zalis recenzează „Scara lui Iacob“ (poeme), de Marta Petreu; Magda Maftei, despre cartea lui Ianoși, „Eu și el“ („el“ fiind Ceaușescu) ș.a.

● **„OBSERVATOR CULTURAL“**, nr. 100/2007, ne oferă o amplă analiză a cărții profesorului Paul Cornea, *Interpretare și raționalitate* (semnează: Ovidiu Verdeș, Ștefan Bobbely, Șerban Axinte, Adina Dimițoiu ș.a.). Michael Shafir: „De ce comemorăm Ziua Internațională a Holocaustului?“ (răspuns: pentru a scoate răul din noi). Alături de acest text, autorul îl admonestează pe Gabriel Andreescu pentru un atac nedemn în „Ziua“, care nici nu i-a acordat dreptul la replică. „Orgoliul meu: să fie revista bună“, declară B. Elvin, redactor-șef al excelentei „Lettre Internationale“ (ediția română).

● **„CULTURA“**, din 1 februarie 2007: „Actualitatea lui Freud în hipermodernitate“ (Izabella Ghiță); „Poezie după Holocaust“, de Dana Ionescu, despre „Mac și memorie“ - Paul Celan, în română (Ed. Paralela 45); „Un fel de jurnal“, de Alex. Goldiș, despre „Eugen Ionescu: teme identitare și existențiale“, de Matei Călinescu (Ed. Junimea, 2006). În nr. din 15 februarie 2007: editorialul lui Augustin Buzura - „Libertatea: mod de întrebuițare“ (despre ridicolul dictatorilor); Valentin Protopopescu despre cartea *No Logo - tirania mărcilor*, de Naomi Klein (Ed. Comunicare.ro), „o biblie a mișcărilor contestatatoare“. Constantin Coroiu comentează „Istoria literaturii române contemporane“, menționând că biografiile celor 137 de autori analizați sunt ignorate. Unii sunt minimalizați (precum Norman Manea), alții primesc elogiul excesive, dar există și note obiective (Ov. S. Crohmăniceanu, Zigu Ornea, Elena Loghinovski ș.a.). Petre Răileanu scrie despre Victor Brauner (fragment dintr-o viitoare carte). Gabriel Andreescu îi răspunde lui Michael Shafir, afirmând cu ușurință: „Goma nu este un negaționist“, comparându-l pe Shafir cu Goma. În numărul din 22 februarie, Felicia Antip semnează un alt serial: „Televiziunea dăunează grav... discernământului“ (despre mediocritatea emisiunilor pentru copii; Gigi Becali și sloganurile sale; show-urile lui Mădălin Ionescu, cu caracter pseudo-științific; posturile Cosmos TV și OTV etc.).

● În **REVISTA „22“**, nr. 5/2007, citim un interesant articol semnat de Petre Iancu, despre noul grup extre-mist din Parlamentul European, în care intră și deputați P.R.M. Sunt prezentate formațiuni extremiste din Franța, Austria, Italia, Belgia, Bulgaria, care sunt, mai mult sau mai puțin, neo-fasciste, antisemite, anti-americane. În nr. 7/2007, o polemică: Mircea Suci (redactor-șef la „Dosarele istoriei“, publicație criticată și de noi) - Liviu Rotman, acesta din urmă răspunzând pe un ton civilizată și menținându-și opinia despre unii care sunt „extremiști fără să știe“ (parafrază la Molière). Camil Pârnu recenzează *Filosofia într-un timp al terorii. Dialoguri cu Jürgen Habermas și Jacques Derrida* (Ed. Paralela 45).

● **„IDEI ÎN DIALOG“**, nr. 2/2007: „Comunismul - o crimă transcendentă“, de Vlad Mureșanu (titlu „teribilist“, cu subtitluri și mai: „O emanație a haosului“, „Fanatism“, „Golem al realismului“, ajungându-se la Cain). Se poate broda orice, dar realitatea, mărturiile, statisticile spun mai exact ce s-a întâmplat. Lipsește doar definiția teoretică a „obiectului“ luat în studiu. S. Damian compară dezvăluirile lui Günther Grass, despre apartenența sa la Waffen SS, cu eroarea unui şahist.

● **„ROMÂNIA LITERARĂ“**, nr. 3/26 ianuarie: prozo-poem de Riri Sylvania Manor, „Casa ucisă“ (amintiri din București); „Inventarea de legionari“, de Ion Simuț, pe marginea cărții lui Alex. Mihai Stoenescu, *Cele trei dictaturi* (Ed. RAO, 2006), comentariu continuat în nr. 4/2 februarie. Remarcabil este comentariul: „Legionarismul este pus de Alex. Mihai Stoenescu într-o lumină favorabilă“. Prin extinderea „listei“ de simpatizanți ai mișcării legionare cu nume precum Arghezi, Blaga, Voiculescu, autorul cărții falsifică istoria și încearcă o legitimare a legionarismului. Nu este primul demers reprobabil al inginerului - doctor în istorie -, criticat și de alți oameni de cultură. Ion Simuț, vechiul prieten al lui Paul Georgescu, se dovedește un om cu vederi democratice. Mai citim în același număr: „Minciuna vine de la răsărit“, de Ștefan Cazimir (despre Panait Istrati în U.R.S.S.); Solomon Marcus despre un nou dicționar „Eminescu“ (limbajul poetic); Gabriel Dimisianu despre Mihalăș, Mazilescu, Raicu, Kiropol, Tarangul, în anii lor bucureșteni (1960-1980); din marii poeți ai secolului XX, alături de Saba ș.a. Daniel Cristea Enache recenzează volumul *Cum încărunește o blondă*, de Adriana Bittel, pe care o apropie de realismul rus. La „Ochiul magic“, citim despre „Le Figaro litteraire“, „Dilema veche“, „Adevărul literar“. D. Hîncu scrie inspirat despre anii '30 și '40. În nr. 6/2007: „Apocalipsa după Gibson“ (cronică de film de Angela Mitchievici); „Scrisoare din Paris“ (aprilie 1997), de regretatul Lucian Raicu (despre scriitorul Bernard Franck); Dana Pîrvan-Jenaru - despre „Nonconformistul Mihail Sebastian“ (semnalând și „Jurnal II“, apărut la Editura Teșu cu un titlu... incorect, fiind vorba de publicistică); Constantin Toiu scrie despre disputa dintre Rabinul din Amsterdam, Orbio, și teologul creștin Filip Libosc, la rubrica, mereu interesantă, „Prepeleac“. Incitant este interviul cu Paul E. Michelson, istoric american, cunosător al literaturii române. Reținem că în America, mai cunoscuți sunt azi Andrei Codrescu (scrie numai în engleză, despre America), Norman Manea și Mircea Cărtărescu. În același număr: Al. Săndulescu semnează „Fragmente memorialistice“ (legionarii, Moruzov, venirea comuniștilor). În nr. 7/2007, Daniel Cristea

Enache scrie despre regretatul Lucian Raicu. Sorin Lavric recenzează *Martin și Hannah*, de Catherine Clément (Ed. Vivaldi), despre relația dintre două personalități de prim rang. Barbu Cioculescu revine la volumul de memorii al lui Petre Solomon (Ed. Vinea, 2006), cu un atent comentariu. S. Damian face o paralelă între doi disidenți: Wolf Biermann, din Germania, și Paul Goma, aducând elogiul scriitorului român. Rodica Binder scrie din München, despre filmele *Mein Führer*, de Dany Levi, și *The Castle in the Forest (Castelul din pădure)*, de Norman Mailer (despre Hitler, „care îl obseda pe scriitor de când era copil“). „Cronicarul“ semnează, pe ultima pagină, accente antisemite într-o publicație bănățeană, de la Mehadia, intitulată ostentativ „Eminescu“ și condusă de un grafoman, N.D. Petniceanu.

● **„LETTRE INTERNATIONALE“**, nr. 60/iarna 2006-2007, a ajuns la al 15-lea an de existență (la mai mare!). B. Elvin semnează un editorial în „favoarea“ cuvântului scris, pe marginea discursului proaspătului laureat Nobel, Orhan Pamuk. Articole de interes: Anna Politkovskaia (jertfa unui asasinat politic) - despre terorismul din Cecenia; Linda Grant (Marea Britanie) - „Răni psihice“ (despre necesitatea opririi nesfârșitului război din Orient, dar fără soluții politice!). Alte articole: despre violențele din Nepal; despre politica internă în Polonia; revista presei internaționale; un incitant titlu: „Am străbătut cerul pe un porc alb“, semnat Herta Müller; Oskar Pastior - despre represiuni postbelice; despre literatură și memorie scrie Adrian Mihalache; „Un strop de pornografie maghiară“, de Peter Esterhazy; apoi Umberto Eco, Orhan Pamuk (Premiul Nobel, 2006), Günter Grass (cu ilustrații - Liebermann, Lovis Corinth, Tudor Jebeleanu), Elfriede Jelinek, Graham Greene; corespondența de la Rodica Binder. Mai semnează: Adrian Cioroianu, Gabriela Melinescu, Virgil Duda, Carmen Mușat, Ion Vianu, Adriana Bittel ș.a. Un număr festiv, un festin intelectual. Felicitări, la 15 ani!

● **„MAGAZIN ISTORIC“** (ianuarie 2007): acad. Marius Sala - „Europa“; Mihail E. Ionescu - „România europeană“; album istoric (cu fotografii): Tzara, principesa Bibescu (n. Asquith), Carl Jung, Mircea Eliade, Brâncuși, Pablo Casals, Martha Bibescu, Lloyd George, R. Poincaré, Elena Văcărescu ș.a. Dan Mihăescu și Manase Radnev continuă serialul „TVR 50“ cu: „În România, Hristos a fost răstignit pe o antenă de televizor“ (citit din Toma Caragiu). Andreea Mihalcea scrie despre drama socialiștilor francezi între Hitler și Stalin (1934-1941). Prof. univ. dr. Ion Calafeteanu prezintă un document inedit despre pogromul legionar din ianuarie 1941: 118 evrei

uciuși din totalul de 236 de morți în timpul rebeliunii. Restul erau 22 de militari, 41 de rebeli ș.a.

● Pe coperta revistei „LUMEA“ (nr. 2/2007) citim: „Nori negri deasupra Iranului“ (titlul unui articol din corpul revistei), iar în editorial, Marian Oprea critică dur politica americană de la 11 septembrie 2001 până azi. Consilierul de presă al Ambasadei Elene consideră că în noua Europă (U.E.) au loc toate credințele. Ministrul britanic John Reid consideră că războiul cu Al Qaida va dura cât a durat „războiul rece“ (adică 45 de ani). Papa Benedict al XVI-lea i-a îndemnat pe creștini și pe evrei să coopereze în favoarea păcii în lume, a respectului reciproc. La un sondaj în Quebec (Canada), 59% dintre intervieuați s-au declarat „rasiști“, unii fiind antiarabi, alții - antisemiți, iar a treia categorie - împotriva negrilor. Viorel Patrîchi scrie cu sârg despre politica internă, amintind de Becali, evident laudativ, ca și despre sloganul legionar „ca soarele sfânt de pe cer“. În schimb, sunt certați Mircea Dinescu și M.M. Katz, care au luat atitudine. Ion Papuc „face“ un medalion „Milcoveanu“, un personaj cunoscut și de la Tv., vechi legionar, medic, istoric, urmaș al unei familii boierești din vremea lui Mihai Viteazul. Ce-i spun strămoșii?

● În **„SEMNALUL“**, nr. 125/februarie, citim: „Curierul de România“ (C. Florian, G. Bruchmaier, Teșu Solomovici, plus știri din R.E.); „Panoramic israelian“ (Ichil Leib); proză de Marius Mircu, Sergiu Fărcășanu, Sara Kohn; „Gânduri răzlețe“ (Monica Bilan); un interviu cu Victor Rusu; despre poezia lui Aurel Storin (B. Marian).

● **„SECOLUL 21“**, nr. 10-12/2006 (director - Alina Ledeanu). Tema: „Chișinău - dimensiuni culturale“. În condițiile în care președintele Voronin vorbește despre „minoritatea moldovenească“, inițiativa revistei este binevenită. Basarabia este, azi, într-o cumpănă Est-Vest.

● **„MIȘCAREA LITERARĂ“** (anul V, nr. 4/2006, Bistrița - revistă trimestrială fondată de Liviu Rebreanu) - bogată în conținut (137 pag.), avându-l ca director pe Olimpiu Nușfelean. Din sumar: Gh. Crăciun (decedat recent) - proză (*Femei albastre*); Lucia Dărămuș - despre *Dicționarul biografic al literaturii române*, de Aurel Sasu (Ed. Paralela 45), care conține 2.301 biografii în 2.000 de pagini; Dora Pavel în dialog cu scriitorul de succes Petru Cimpoeșu; poeme de Georg Heym, în traducerea lui Ovidiu Nimigean. În final, o surpriză: „Realitatea Evreiască“ recenzată la „Cititor de reviste“.

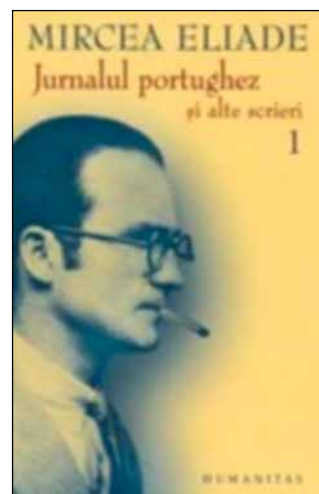
BORIS MARIAN

„Tribuna Antifascistă“

(tr. III-IV 2006)

Boiangiu, Ana Bazac, Anton Bejan, Nina Georgescu, despre experiența tranziției și scopurile propuse de antifasciștii români. Pe primele două pagini, ing. Nelu Rotaru aduce un elogiu Iolande Balasz-Soter, „doamna atletismului românesc“ (fiica unui vechi antifascist din România). Mai semnează Tiziano Tussi (Italia), Petre Ignat, Radu Florin, Boris Marian. (B.M.M.)

Eliade, mărturisitorul

Răsfoind atent *Jurnalul portughez* al lui Mircea Eliade (Ed. Humanitas, 2006, 2. vol.), dau peste două însemnări extrem de interesante. În acest jurnal - țin să menționez - evreu propriu-zis există doar prin prietenul său Mihail Sebastian, mai ales atunci când sfârșește atât de tragic precum știm, iar poporul evreu apare ca o națiune victorioasă în cel de-al doilea război mondial

(fără a mai pune la socoteală „pierderile colaterale“ de șase milioane de ființe omenești și evreiești. Se pare că Eliade nici nu a auzit de Holocaust!).

● 24 mai 1945. „Aflu acum, noaptea, de la Radio România că Mihail Sebastian a murit ieri, la 12,30, în urma unui accident de circulație. Vestea mă emoționează prin absurdul ei. Mihai a trăit, fără îndoială, o viață de câine în acești ultimi cinci ani. A scăpat de masacrele rebeliunii din ianuarie 1941, de lagărele antonesciene, de bombardamentele americane, de tot ce-a urmat după lovitură de stat din 23 august. A văzut căderea Germaniei hitleriste. Și a murit printr-un accident de circulație, la treizeci și opt de ani! ...Îmi amintesc prietenia noastră. În visurile mele, era unul dintre cei doi-trei oameni care mi-ar fi făcut Bucureștiul suportabil. Chiar în climaxul meu legionar, l-am simțit aproape. Am câștigat enorm din prietenia lui. Contam pe această prietenie, ca să mă reîntorc în viața și cultura românească, și acum - s-a dus, călcat de o mașină! Cu el se duce încă o bucată bună, și foarte frumoasă, din tinerețea mea. Mă simt și mai singur. Majoritatea oamenilor pe care i-am iubit sunt acum dincolo... La revedere, Mihai!“ (vol. I, p. 363-364).

Cel de-al doilea citat pe care vi-l semnalez e cu atât mai interesant, cu cât e datat într-o vreme când soarta războiului nu era încă decisă, iar poporul evreu nu avea stat, iar după unii (Stalin), nu era nici națiune...

● 1 decembrie 1942. „Evreii, englezii și americanii au marele noroc cu rușii, singurii care rezistă. Dacă această rezistență va aduce căderea militară a Germaniei, nici una dintre cele trei mari națiuni citate în fraza precedentă nu va ține seama nici de drepturile noastre, nici de necesitatea noastră istorică“ (vol. I, p. 156).

Iată-ne, dintr-o dată, națiune și nu numai, ci o mare națiune. Încă șase ani, doar încă șase ani, și Israel va avea și un stat! O mare națiune, alături de englezi și americani, biruitori în cel de-al doilea război mondial! Să nu-ți vină a crede! Nu e un paradox al istoriei? Un popor decimat și biruitor!

ȚICU GOLDSTEIN

„Idișe ștetl“

A sosit la redacție publicația în limba rusă „Evreiskoe mesteciko“, nr. 4 (167)/2 februarie 2007 (site: www.dorledor.info). Pe pag. 1-2, este

prezentat un interviu cu E.S. Naomi Ben-Ami, ambasadorul statului Israel în Ucraina și Republica Moldova, care a primit, cu prilejul încheierii misiunii sale, „Ordinul de Onoare“ din partea președintelui Vladimir Voronin. Ilia Mariaș, redactorul publicației, scrie despre vandalizarea cimitirului evreiesc din Chișinău, abuzurile din perioada sovietică și din aceste zile (reducerea suprafeței, profanarea mormintelor rămase în afara perimetrului redus). Se aduc critici primăriei orașului Chișinău. În pag. 4 este reprodus reportajul Elenei L. Popa (tradus în rusă de T. Magder), despre comemorarea, la Templul Coral din București, a pogromului legionar din 21-23 ianuarie 1941. Din presa israeliană este preluată știrea despre intenția statului Israel de a fi primit în NATO și, eventual, în U.E. Inițiativa e susținută de oficiali din S.U.A., Italia, Spania, dar există o condiție: soluționarea conflictului cu palestinienii. Pe de altă parte, un membru al Autorității Palestiniene, din gruparea Hamas, a propus „mutarea israelienilor în Canada“. În S.U.A. a fost publicat romanul lui Norman Mailer, *The Castle in the Forest*, despre copilăria lui Adolf Hitler.

Revista mai oferă pagini din istoria evreilor din Chișinău și cea a teatrului evreiesc, înființat în 1966 și desființat abuziv, la scurt timp. Vom reveni cu scurte prezentări.

B. MEHR